

A mókussuliban az erdész a tanár

*A gyermek először visít örömeiben,
ha mókust lát. Aztán megtanul
csendben maradni,
s úgy figyel a vadon életét.
Az erdő az igazi iskola – értettek
egyed az erdészek és pedagógusok
azon a tanácskozáson, amellyel
megnyitották az Erdők hete
országos rendezvénysorozatot.*

PALÁGYI EDIT

Meg kell találnunk a közös ösvé-
nyeket – ez lehetett volna
a mottója a felsőtárkányi konfe-
renciának, amelyet stílszerűen
az őszi pompába öltöző Bükkben tartottak. A
házigazdák az Egererdő Részvénytársaság erdészei voltak, akik kollégáikon kívül miniszter-
iumi szakembereket és pedagógusokat hív-
tak meg, hogy a biológiai sokszínűség meg-
óvásáról és az erdei iskolákról beszéljessenek.

Az a dolgunk, hogy összefésüljük az erdő-
gazdálkodás és a természetvédelem érdekeit,
hiszen egymásra vagyunk utalva – vélte Harasz-
thy László, a környezetvédelemi tárca helyettes
államtitkára. Örvendetesnek tartja, hogy nö-
vekszik a fával borított terület: hazánkban jelen-
leg egymillió hektár állami tulajdonú erdőt tar-
tanak nyilván, s ebből nyolcvan-kilencvenezer
hektár fokozottan védett. Sokasodtak persze a
teendő is, ezért a központi költségvetésből
több pénzt kell áldozni arra, hogy megóvhassák
az arra érdemes értékeket. A szakemberek sze-
rint legalább két és fél milliárd forintot kellene az
erdőkre költeni ahhoz, hogy állják a kirándulók
egyre erősödő ostromát.

Az erdő nem csupán a fakitermelés szín-
helye, és nem csupán oxigéngyár. Minél fejlet-
tebb egy társadalom, annál többen kereked-
nek fel, hogy az árnyas lombok alatt pihenjék

Az erdő az a hely, ahol a gyermekek számára kikerekedik a világ

BOHANEK MIKLÓS FELVÉTELE

ki magukat. Ám ahogy igaz az, hogy legalább
nyolcvan hektár terület tart el egy szarvast,
úgy emberekből sem fogadhat be bármennyit
a vadon, fogalmazta meg Jung László, az
Egererdő vezérigazgatója az erdészek aggo-
dalmaival. Az ő szakmájukban kicsit mérnök-
nek, kicsit biológusnak kell lenni, mondták,
ezért nemcsak a kivágásra ítélt törzseket látják
meg jártukban-keltükben, hanem azt is, me-
lyik lomb közt fészkel a sas. S azt a fát nem ér-
heti fűrés. A kirándulók áradata azonban
megzavarhatja a rengetegben élő állatok és
növények életét, ezért találták ki az úgyneve-
zett irányított turizmust. A természet titkaira
kíváncsi gyerekek számára erdei iskolákat
szerveznek, tanösvényeket építenek, ahol
megtanítják őket azokra a magatartási szabá-
lyokra, melyeket be kell tartaniuk a fenyeve-
ket, tölgyeseket járva.

– Az erdő az a hely, ahol kikerekedik a vi-
lág – így foglalta össze Czippán Katalin, a Kör-
nyezeti Nevelési Kommunikációs Programiro-

da vezetője, miért szorgoskodnak azon, hogy
minden általános iskolás kisdíák legalább egy-
szer eljusson erdei iskolába. A fák világában
ugyanis nem különféle tantárgyakat, kémiai,
fizikát tanul a gyermek, hanem mindezek ösz-
szefüggéseit tanulmányozhatja, valódi életkö-
zösséget láthat. A mozgalom a hetvenes évek-
ben kezdődött, amikor néhány lelkes pedagó-
gus kivonult tanítványával a zöldbe, s ott tar-
totta meg óráit. Öletadónak bizonyultak azok a
hegyi szanatóriumok is, melyekben a tüdőbe-
teg gyermekeket gyógyították. Az utóbbi évek-
ben aztán sorra fogtak össze a nemzeti parkok,
az erdészetek és a civil szervezetek az oktatási
intézményekkel, hogy egyre több diák ülhesen
be a „mókussuli” padjaiba. Építkezések kez-
dődték, a közelmúltban Ajka mellett a honvéd-
ség adott át egy természetiskolát, és hamarosan
Kőszegen és Kecskeméten is nyílik hasonló.

Az erdészek a világtól elzárt vadászházak-
ban tartanak kurzusokat a pedagógusoknak,
hajnali vadleseken és izgalmas túrákon mutat-

ják meg nekik a természet titkait. Az említett
programiroda – melynek jelvénye a fakopáncs
– most veszi nyilvántartásba a hazai erdei is-
kolákat, melyeket később minősíteni fognak.
Már százöt szolgáltató bejelentkezett, ám szá-
muk háromszor ennyi is lehet. A környezetvé-
delmi és az oktatási tárca tavaly ötven-, idén
hatvanmillió forinttal járul hozzá a táborok
költségeihez, a támogatásra eddig mintegy fél-
ezer pályázatot adtak be, így ötven-hatvan ezer
gyermek biztosan eljut a fák birodalmába.

– Nemcsak okosodtam, de más ember let-
tem – ilyesfajta tanulsággal tért haza egy
mátrászentistváni kurzusról az a tizennyolc
szállodás és panziós, akiket arra tanítottak meg,
hogyan fogadják az erdei iskolásokat. A vadont
járva a felnőttek maguk is beleszerelmesedtek a
természetbe, s a komoly üzletemberekből né-
hány napra csodákra fogékony gyermekek let-
tek – meséli Kosztolányi Istvánné, egy szent-
endrei alapítvány vezetője. Maga is pedagógus,
aki nemcsak diákjaival járja a hegyi ösvényeket,
de tanári segédkönyvet is összeállított, jelenleg
pedig egy olyan kötetet dolgozik, amely min-
den hasznos tudnivalót készen nyújt át azok-
nak, akik mókussulit szerveznek.

– Nem volt könnyű összehozni a segítőkész
erőket, de megérte – mondja Csapóné Tábori
Hajnalka, a Diószegi Sámuel Erdei Művelődési
Ház vezetője. A debreceni Nagyerdő szélén mű-
ködő intézményt a város önkormányzata, a
Nyírederdő Részvénytársaság és a Hortobágyi
Nemzeti Park jóvoltából hozták létre. Foglalkoz-
tatóterem, kiállítások, tanösvények várják a
debrecenieket. A helybéli apróságok így már
óvodáskoruktól megismerhetik a vadmadarak
és az őshonos állatok életét. Az iskolapadokat el-
hasított fatörzsek helyettesítik, s a kicsik már
korán elsajátítják a legfontosabb tananyagot:
úgy lessék meg a vadakat, hogy ne zavarják meg
természetes életterüket. A nebulók nemcsak
megbámulják a Nagyerdőből odaseregglő mó-
kusokat, de etetik és itatják is őket. A fűrgő állat-
kák így megérezhetik, hogy nem ellenségeik,
hanem segítő társaik a két lábú élőlények.